

רשומות

הצעות חוק

14 בינואר 1986

1766

ד' בשבט התשמ"ו

צמוד

78	חוק העובדים (תיקון מס' 25), התשמ"ו-1986
85	חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 16), התשמ"ו-1986
87	חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 17), התשמ"ו-1986

מבוא

פקודת עבודת עונשין, שנחקקה בשנת 1927, קובעת כי מי שנידון למאסר לתקופה שאינה עולה על שלושה חדשים, רשאית המשטרה להעבידו מחוץ לכתלי בית הסוהר, במקום שירצה בפועל את עונש המאסר.

המלצת הועדה לתיקון דרכי הענישה והטיפול בעברייני, בראשותו של השופט חיים כהן, שניתנה לפני שנים רבות, להמיר את ההסדר שבפקודת עבודת עונשין המנדטורית בהסדר חדש, משמשת נקודת מוצא להצעת חוק זו. ועדה בינמשרדית ליישום הצעות הועדה לדרכי ענישה בחנה את האפשרויות השונות ליישום ההמלצה האמורה. ועדה זו סמכה ידיה על ההמלצה לבטל את פקודת עבודת עונשין, תוך אימוץ הגישה העומדת ביסוד פקודה זו, דהיינו שבנסיבות ובנתונים מסויימים יוכל אסיר לרצות עונש מאסר ב"שחרור מלא" או ב"עבודות הוצ", כלשון הועדה לדרכי ענישה, כלומר שלא בין כתליו של בית סוהר; זאת, כמובן, כשהמדובר במאסר קצר (מאסר קצר לפי פקודת עבודת עונשין הוא עד שלושה חדשים; מאסר קצר לפי הצעת חוק זו הוא עד ששה חדשים).

ביסוד ההצעה עומדים בראש וראשונה הצורך לפעול, ככל האפשר, להקטנת הציפיות בבתי הסוהר, וכן הגישה הדוגלת בהמרת עונש המאסר לתקופה קצרה בדרך ענישה שאינה לוקה במגרעותיו ההרסניות של המאסר. בהתאם לכך מוצע לקבוע בחוק את העקרון שבית המשפט, בפסקו מאסר לתקופה קצרה, ישקול את האפשרות של ריצוי העונש בדרך ענישה תחליפית, בעיקר לגבי אנשים שאינם מעורים בחיי הפשע ושאינן הכרח שישאו את מאסרם בדרך המקובלת, כלומר מאחורי סורג ובריה דוקא; הגחת ההצעה היא שיש אוכלוסית עבריינים שלגביה ניתן להשיג את מטרותיו העונשיות של המאסר בדרך מועילה יותר להברה מהד גיסא, ומוניקה פחות לאותה אוכלוסיה מאידך גיסא. עם זאת מבחינה ענישית — עדיין נושאים הם כתיוג של היותם נדונים למאסר.

פקודת עבודת עונשין, שהיא הביטוי העכשווי להנחות שלעיל, ודרך הפעלתה, נבחנו בידי הועדה לדרכי ענישה ולטיפול בעברייני, ומסקנת הועדה היתה שיש לשמר את העקרון, אך להפעילו במסגרת שונה. הועדה מצאה שרק אחוז קטן מבין אלה שנידונו למאסר קצר נכנס למסגרת עבודת העונשין (קביעה זו מתחזקת גם במחקר מאוחר יותר — פונאטש וטוטון: עבודת עונשין, אלטרנטיבה למאסר), וכדברי הועדה בדו"ח שהגישה בנושא זה:

"הסיבה לכך נעוצה לא בכך שרוב העבריינים האלה אינם כשרים או ראויים לקבל רשות זאת, ולא בכך שהעבירות בגינן נשפטו המורות היו מכדי לתת להם רשות זו, ואף לא בכך שהאנשים לא ידעו על האפשרות הפתוחה בפניהם ולא הגישו את הבקשות הדרושות. אלא הסיבה לכך נעוצה בשתי אלה: ראשית, שאין בידי המשטרה עבודה מתאימה להעסיק בה את האנשים — והוראת התקנות לפיה חייבים היו קציני המחוזות להתעניין ולמצוא עבודה מתאימה בכל משרדי הממשלה, לא קוימת כי אם נשארה, לפחות מאז קום המדינה, אות מתה; ושנית, שהמשטרה אינה רואה בעין יפה את תפקידה כמעבידתם של עבריינים — לא זו בלבד שאין בידי המשטרה הכלים הדרושים, והצרכים הממשיים להעסיק אנשים אלה בעבודה פרודוקטיבית או משקמת כלשהי, אלא בתורת הרשות החוקרת

וזמאשימה אין היא רואה, ובצדק גמור, שיש להטיל עליה תפקידים של תעסוקה ושיקום.

התוצאה היא שאותם עבריינים מועטים יחסית אשר זכו בהשות לעבוד עבודת חוץ, הועסקו בתחנות המשטרה או במשרדיה בעבודות שאין תכלית ותועלת של ממש בצידן, ובמקרים רבים אף היתה כל התעסקה כולה בבהיגת מצוות אנשים מלומדה, שעבריינים נדרשו להתייצב יום יום ולבלות בין כתלי המשטרה שעות אחדות אך למעשה בטלו שם זמנם.

שום מטרה עונשית לא הושגה בדרך זו. המאסר, כמובן, לא היה מאסר וכל רואיו ומכריו של העבריין ידעו שאין מאסרו מאסר כל עיקר; והעבודה לא היתה עבודה; ואף הפסד הכנסה לא היתה תוצאה הכרחית מכך שבילה העבריין חלק מזמנו בין כתלי המשטרה כאמור.

מאיך גיסא, יש רגלים לחשש שהרושם הפסיכולוגי של עבודת החוץ היה שלילי ומזיק בעיקרו. הגה נדון אדם על-ידי בית-המשפט לתקופת מאסר, וקצין משטרה זה או אחר ממיר לו את מאסרו במעין-עבודה במשרדי המשטרה: אין מנוס מכך שעצם התופעה הזו מביאה את מי שאינו יודע חוק לידי לזות שפתיים, ויש מקום גם לחשש שהסמכות הנתונה בידי קצין המשטרה נוצלה אי-פה אי-שם כדי להתפאר בפני עבריינים או משפחותיהם בקשרים מיוחדים שאך הודות להם ניצלו ממאסר. הדבר הזה פוגע לא רק בדמותו של בית-המשפט, אלא גם בשמם הטוב של קציני המשטרה אשר כולם הקפידו על כך תמיד שהחלטתם בענין זה תהא מבוססת על שיקולים ענייניים בלבד. לשם כך הוצאו להם מדי פעם הוראות ופקודות של המטה הארצי, ונוצרו עקרונות ונוהגים כלליים ומבחנים אובייקטיביים אשר לפיהם כיוונו את שיקול דעתם. הכנסת ניסתה לתקן מקצת התקלה על-ידי שהעניקה סמכות לשר המשטרה לבטל החלטתו של קצין המשטרה בערר; אך נראה לוועדה כי בתיקון זה לא סגי, ואפילו לא תקבל הממשלה את המלצות הוועדה המפורטות להלן, כולן או מקצתן, מן ההכרח הוא שתתן דעתה לשינוי החוק והנהגה בעבודות חוץ כפי שהם קיימים כיום."

דברים אלה נכתבו לפני שנים רבות אך עיקרם יפה גם כיום.

המתכונת המוצעת ליישום המלצות הוועדה לדרכי ענישה מעבירה את הסמכות להחיל את ההסדר במקרה פלוגי מהמשטרה לבית המשפט, ונקבעו התליכים לברר מראש את אפשרות העסקתו של נידון בעבודה מתאימה. הנחת ההצעה היא שהממונה על עבודת שירות יפעל ליצירת מאגרי תעסוקה, כשמקורות המאגרים יהיו בעיקרם סוגי עבודות שמשק המדינה סובל בהם ממחסור בידיים עובדות, או עבודות שתועלתן הציבורית ברורה. לפי הערכת שירות בתי הסוהר, אוכלוסית האסירים הפוטנציאלית להסדר זה בזמן נתון היא בין 150 ל-200 אסירים.

שינוי לעומת ההסדר בפקודת עבודת עונשין הוא הקביעה כי עבודת שירות שהיא עבודת משק תהיה בשכר. קביעה זו מאמצת את המלצת דו"ח הוועדה לדרכי ענישה ולטיפול בעבריין וככל שהיא מכוונת למעביד פרטי, היא גם באה לקיים את הוראות האמנה לאיסור עבודת כפיה משנת 1930. שנוי נוסף הוא בהחלת מסגרת הנוקקים להסדר על מי שנדון למאסר שאינו עולה על ששה חדשים לעומת שלשה חדשים האמורים בפקודת עבודת עונשין.

חוק העונשין (תיקון מס' 25), התשמ"ו-1986

1. בפרק ו' לחוק העונשין, התשל"ו-1977, אחרי סימן ב' יבוא:

"סימן ב' 1: ריצוי מאסר בעבודת שירות

51א. בסימן זה — הנדרות

"הממונה" — הממונה על עבודת שירות שמונה לפי סעיף 51ט;

"עבודת משק" — עבודה מחוץ לכתלי בית הסוהר, לרבות במוסד ממוסד-דו המדינה, אשר את סוגה, מקומה ותנאיה קבע המנהל הכללי של שירות התעסוקה בהתאם לצרכי המשק; קביעה כאמור אינה טעונה פרסום ברשומות;

"עבודה ציבורית" — עבודה מחוץ לכתלי בית הסוהר, במוסד ממוסדות המדינה או בגוף ציבורי אחר, שאינה עבודת משק, שהיא למטרות של תועלת לציבור, ושאת סוגה, מקומה ותנאיה קבע המנהל הכללי של שירות התעסוקה; קביעה כאמור אינה טעונה פרסום ברשומות;

"עבודת שירות" — עבודת משק או עבודה ציבורית;

"עובד שירות" — מי שמרצה עונש מאסר בעבודת שירות.

51ב. (א) בית משפט שגזר על אדם מאסר בפועל לתקופה שאינה עולה על ששה חדשים, רשאי להחליט שהגידון ישא את עונש המאסר, כולו או חלקו, בעבודת שירות; קבע בית המשפט כי חלק מעונש המאסר יהיה בעבודת שירות, יקבע את סדר גשיאת העונש.

(ב) בית המשפט לא יחליט כאמור בסעיף קטן (א), אלא לאחר שהגידון הביע הסכמתו לשאת את עונש המאסר בעבודת שירות ולאחר שהממונה הודיע לבית משפט שיש עבודת שירות שהגידון יכול לעבוד בה; בית המשפט רשאי לבקש מהממונה חוות דעת כאמור, לפני שגזר את דינו של הנאשם למאסר או לאחר מכן.

ריצוי מאסר בעבודת שירות

דברי הסבר

במוסד ציבורי למטרות של תועלת לציבור, כפי שיקבע מנכ"ל שירות התעסוקה.

הסעיפים 51ב ו-51ג

מוצע שבית משפט שגזר על אדם עונש מאסר לתקופה שאינה עולה על ששה חדשים יהיה רשאי להחליט שהגידון ישא עונשו במקום בבית הסוהר בעבודת שירות מחוץ לכתלי בית הסוהר. החלטת בית

סעיף 1
לסעיף 51א

מוצע להבהיר בין שני סוגי עבודות שירות: הסוג האחד ייקרא עבודת משק, שהיא עבודה בשכר בסוגי עבודות שקבע לענין זה מנכ"ל שירות התעסוקה, כשהכוונה היא — בעקרון — לעבודות פנויות שאין להן קופצים במשק. הסוג השני ייקרא עבודה ציבורית, שהיא עבודה ללא שכר בשירות המדינה או

1 סיח התשל"ו, עמ' 226; התשמ"ד, עמ' 156; היח התשמ"ה, עמ' 195.

- (ג) לענין סעיף זה, תקופת מאסר בפועל תחושב כך:
- (1) בתקופות מאסר חופפות — לפי התקופה הארוכה יותר;
- (2) בתקופות מאסר מצטברות — לפי סך כל התקופות.

51ג. (א) מי שבית המשפט החליט לגביו על עבודת שירות ולא קבע שזעבודה תחל לאחר ריצוי עונש מאסר, לא יאסר, ויחל בעבודת השירות ביום שאחרי יום גזר הדין, או במועד מאוחר יותר, כפי שקבע בית המשפט; קבע בית המשפט כי עבודת השירות תהיה לאחר ריצוי חלק מן המאסר — יקבע את המועד לתחילת עבודת השירות.

(ב) על עובד שירות יחול, בשינויים המחוייבים, התנאים החלים על בעל רשיון חופש לפי סעיף 30 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971²; בית המשפט מוסמך לקבוע לענין זה תנאים אחרים או נוספים.

עבודת השירות

(ג) סעיף 49(א) לא יחול על מי שבית המשפט החליט לגביו כי ישא את עונש המאסר בעבודת שירות, בין אם ההחלטה חלה על כל תקופת המאסר שנגזרה עליו ובין אם על חלקה.

(ד) עבודת שירות תהיה בפיקוחו של מפקח, שהממונה מינה לכך (להלן — מפקח) והמפקח רשאי להעזר באחרים לצורך זה.

51ד. (א) עובד שירות בעבודת משק ייחשב עובדו של המעביד במקום העבודה שבו הוא מועסק (להלן — המעביד), ויחולו עליו תנאי העבודה הולמים באותו מקום עבודה, בתנאים ובתיאומים ששר העבודה והרווחה רשאי לקבוע בתקנות.

התנאים בעבודת משק

(ב) המעביד יעביר את שכר העבודה של עובד השירות לשירות בתי הסוהר; נציב שירות בתי הסוהר רשאי, בהסכמת שירות התעסוקה, להורות למעביד כי שכר העבודה יועבר לשירות התעסוקה; העברת שכר העבודה תהיה בדרך שתיקבע בתקנות.

(ג) שירות בתי הסוהר או שירות התעסוקה, לפי הענין, ישלם את שכר העבודה לעובד השירות בניכויים המפורטים בסעיף קטן (ד), הנל כפי שייקבע בתקנות, ובלבד ששכר העבודה שיוותר בידי עובד השירות בכל חודש לא יפחת מתשעים אחוזים משכר המינימום שנקבע

דברי הסבר

לסעיפים 51 ו-51ה

עבודת שירות בעבודת משק תהיה בשכר ובתנאי העבודה המקובלים. מוצע ששכרו של עובד השירות ישולם באמצעות שירות בתי הסוהר, אשר יוכל להעזר לענין זה בשירות התעסוקה. מוצע לאפשר לנכות משכר עובד השירות הוצאות הכרוכות בארגון עבודת השירות, קנסות וחובות שהוא חייב, תוך הבטחת מינימום של השכר הדרוש למחייתו של עובד השירות.

המשפט על עבודת שירות תהיה בהסכמת הנידון ותוך תיאום עם האחראי לעבודת שירות.

סעיף 30 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, קובע כי בעל רשיון חופש לא יעבור עבירה, לא יתחבר עם עבריינים ולא יהיה חיי בטלה. מוצע כי תנאים אלה יחולו גם לגבי מי שנושא עונש מאסר בעבודת שירות, ובית המשפט יהיה מוסמך גם לקבוע תנאים אחרים או נוספים.

2 דיני כנינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459.

בהסכם כאמור בסעיף 127יא לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב],
התשכ"ח—1968.³

(ד) ואלה הניכויים:

- (1) הוצאות הכרוכות בארגון עבודת השירות ובפיקוח על עובדי השירות, ובלבד שהניכוי לא יעלה על עשרה אחוזים משכרו של עובד השירות;
- (2) פיצויים או הוצאות שהייב בהם עובד השירות לפי סימן ו' לפרק זה;
- (3) קנט שהוטל על עובד השירות לפי סימן ד' לפרק זה;
- (4) חוב אזרחי שבשלו הוטל המאסר.

51ה. עובד שירות בעבודה ציבורית לא יקבל שכר ולא ייחשב כעובדו של מי שבשבילו או באמצעותו הוא מבצע את השירות, למעט לענין דיני העונשין, דיני הבטיחות בעבודה ואחריות בנויקין כלפי עובד השירות.

התנאים בעבודה
ציבורית

51. (א) מספר הימים בעבודת שירות יהיה כמספר ימי המאסר בתקופת המאסר שגזר בית המשפט על הגידון או כמספר ימי מאסר בתקופת המאסר שלגביה קבע בית המשפט כי תהיה בעבודת שירות, לפי הענין, בהפחתת ימי המנוחה של הגידון וימי שבתון על פי חוק.

משך עבודת
שירות

(ב) נפסקה עבודת שירות מטעמים שבמקום העבודה, יודיע על כך עובד השירות מיד לממונה; הממונה יחליט אם להעבירו לעבודה שירות במקום עבודה אחר; לא מצא הממונה אפשרות להעבירו כאמור, ירצה הגידון את יתרת ענישו בבית סוהר; ימי הפסקה לא יילקחו כחשבון ימי המאסר.

(ג) עובד שירות לא יעדר מעבודתו אלא באישור הממונה או מפקח.

(ד) חלה הפסקה בעבודת השירות מפאת מחלה, שירות מילואים או מטעמים אחרים שבעובד השירות — יודיע על כך עובד השירות מיד לממונה, בדרך שנקבעה בתקנות.

ד ב ר י ה ס ב ר

עבודת השירות, לענין הפסקת עבודה מטעמים שבעבודה עזמה או מטעמים שבעובד (מחלה, שביתה, מלואים), לענין חובותיו של עובד השירות ולענין הפסקת עבודת השירות עקב אי מילוי תנאי עבודת השירות. על החלטה להפסיק את עבודת השירות יוכל עובד השירות לערער לפני בית משפט שלום.

עובד שירות בעבודה ציבורית יעבוד ללא שכר, אולם בהתאם לסעיף 3 המוצע הוא יהיה זכאי לגימלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א—1980. כך מקובל גם כיום לגבי המועבדים ללא שכר על פי פקודת עבודה עונשין.

לסעיפים 51 עד 51ה
בסעיפים אלה מוצעות הוראות לענין הישוב משך

3 ס"ח התשכ"ח, עמ' 108.

151. עובד שירות יבצע את עבודת השירות שהוטלה עליו, ויציית להוראות מפקח בכל הקשור לעבודת השירות.

חובותיו של עובד שירות

151. (א) נציב בתי הסוהר רשאי להחליט כי עבודת שירות תופסק והגידון ירצה את יתרת עונשו בבית סוהר, אם נוכח כי נתקיים בעובד השירות אחד מאלה:

הפסקה של עבודת שירות וריצוי יתרת העונש בבית סוהר

(1) לא התייצב לעבודת השירות במועד שנקבע, ללא צידוק;

(2) נעדר מן העבודה ללא אישור מאת הממונה או המפקח;

(3) התרשל בביצוע עבודתו או התנהגותו בעבודה אינה מניחה את הדעת מבחינה אחרת;

(4) הפר תנאי מהתנאים החלים עליו לפי סעיף 51(ב) או שהוא חשוד שביצע עבירה;

(5) לא ציית להוראה של מפקח, או לא קיים חובה המוטלת עליו לפי סימן זה.

(ב) החליט נציב בתי הסוהר כאמור בסעיף קטן (א), תופסק עבודתו של עובד השירות למחרת היום שבו הודעה לו ההחלטה.

(ג) עובד השירות רשאי לערער לפני בית משפט שלום על החלטה של נציב בתי הסוהר לפי סעיף קטן (א) תוך שבעה ימים מן היום שבו הודעה לו ההחלטה; שר המשפטים יקבע בתקנות סדרי דין בערעור לפי סעיף קטן זה לרבות מועד שמיעתו.

(ד) לא הגיש עובד השירות ערעור כאמור בסעיף קטן (ג), ירצה את יתרת עונשו בבית סוהר מהיום שלמחרת תום המועד להגשת הערעור; הגיש עובד השירות ערעור – יידחה מועד ריצוי יתרת עונשו עד להחלטה סופית של בית המשפט בערעור.

(ה) הימים בהם לא עבד עובד שירות בעבודת השירות עקב החלטת נציב בתי הסוהר לפי סעיף קטן (א) לא יילקחו בחשבון ימי המאסר.

51. (א) שר המשטרה ימנה ממונה על עבודת שירות.

ממונה על עבודת שירות

(ב) הממונה ידאג, בתאום עם שירות התעסוקה, לארגון עבודת השירות, למציאת מקומות לעבודת שירות, להצבתם של נידונים לעבודה בהם, למינוי מפקחים ולפיקוח על עבודת שירות.

51. שר המשטרה, בהתייעצות עם שר המשפטים ושר העבודה והרווחה, רשאי להתקין תקנות לביצוע סימן זה, לרבות בענין החזר הוצאות לעובד שירות בעבודה ציבורית.

תקנות

דבריו הפבר

ולפקח עליה. שר המשטרה, בהתייעצות עם שר המשפטים ושר העבודה והרווחה, יוסמך להתקין תקנות לביצוע הסדר עבודת השירות.

למסעי 51 ו-51

מוצע כי שר המשטרה ימנה את הממונה על עבודת שירות, שתפקידו לארגן את עבודת השירות

2. בסעיף 198 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968, בהגדרת "מתנדב", במקום פסקה (א3) יבוא:
- "(א3) מי שעושה עבודה ציבורית או שירות לציבור לפי סימנים ב'1 או ד'1 לפרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977";
3. בסעיף 2(א) לחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980, אחרי פסקה (7) יבוא:
- "(8) הוא עובד שירות בעבודה ציבורית לפי סימן ב'1 לפרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977"
4. בחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 -
- (1) בסעיף 1, בהגדרת "היום הקובע", בסופה יבוא "ולגבי עובד שירות בעבודת משק לפי סימן ב'1 לפרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 - היום העשרים ואחד שלאחר המועד האמור";
- (2) האמור בסעיף 6 יסומן (א) ואחריו יבוא:
- "(ב) שכר עבודה לעובד שירות בעבודת משק לפי סימן ב'1 לפרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ישולם באמצעות שירות בתי הסוהר או באמצעות שירות התעסוקה";
- (3) בסעיף 8(ו), אחרי "לשכת העבודה" יבוא "שירות בתי הסוהר";
- (4) בסעיף 28, בסופו יבוא:
- "(3) שירות בתי הסוהר או שירות התעסוקה - לגבי סכום שהמעביד חייב לשלם לעובד שירות בעבודת משק לפי סימן ב'1 לפרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977"

תיקון חוק הביטוח הלאומי

תיקון חוק הבטחת הכנסה

תיקון חוק הגנת השכר

דברי הסבר

באמצעות שירות בתי הסוהר או שירות התעסוקה, תהליך שאורך פרק זמן מסוים, מוצע כי הוא יחשב מולן החל מהיום העשרים ואחד.

לפסקה (2): סעיף 6 לחוק קובע את הדרכים לתשלום שכר עבודה. מוצע להתאים סעיף זה להוראת סעיף 751(ב) המוצע.

לפסקה (3): סעיף 8 לחוק קובע הגבלות לענין עיקול, העברה ושעבוד של שכר עבודה. מוצע להחיל סעיף זה גם על שכר עבודה המשולם באמצעות שירות בתי הסוהר.

לפסקה (4): מוצע להקנות לשירות בתי הסוהר ולשירות התעסוקה זכות תביעה במישרין נגד מעביד לגבי סכום שעליו לשלם לעובד שירות בעבודת משק.

סעיפים מוצע כי עובד שירות בעבודה ציבורית 2 ו-3 ייחשב כמתנדב לענין חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב]. התשכ"ח-1968, ולפיכך יחולו עליו הוראות חוק האמור לענין פגיעה בעבודה.

כמו כן יהיה זכאי עובד כזה לגימלת הבטחת הכנסה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980, אם מתמלאות לגביו הוראות חוק האמור.

סעיף 4 בסעיף זה נקבעו התיאומים הנדרשים בחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 (להלן - החוק), לאור הוראות החוק המוצע.

לפסקה (1): על פי הגדרת "היום הקובע" בחוק, שכר נחשב כמולן החל מהיום התשיעי לאחר המועד לתשלום. מאחר ושכרו של עובד שירות יועבר אליו

4 ס"ח התשמ"א, עמ' 30.
5 ס"ח התשי"ח, עמ' 86; התשמ"ה, עמ' 210.

תיקון חוק
שירות בטחון

5. האמור בסעיף 14 לחוק שירות בטחון, התשי"ט—1959 (נוסח משולב) §, יסומן (א) ואחריו יבוא:

"(ב) לענין סעיף זה וסעיף 23 תיחשב תקופה בה נשא אדם עונש מאסר בעבודת שירות, לפי סימן ב' 1 לפרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז—1977, כאילו היתה תקופת כליאה."

תיקון חוק
השיפוט הצבאי

6. בסעיף 541 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו—1955, בסופו יבוא:

"(3) (א) האמור בסימן ב' 1 לאותו פרק (להלן — סימן ב' 1) יחול הן לגבי עבירות צבאיות והן לגבי עבירות שאינן צבאיות, בשינויים הבאים:

(1) עבודת שירות שיהא מוסמך לקבוע בית דין צבאי תהא עבודה ציבורית במסגרת הצבא (להלן — עבודה צבאית);

(2) הסמכויות הנתונות בסימן ב' 1 לממונה, למנהל הכללי של שירות התעסוקה ולנציב בתי הסוהר תהיינה נתונות, לגבי גידון שבית דין צבאי קבע כי ישא עונשו בעבודה צבאית (להלן — אסיר בעבודה צבאית), למי שהרמטכ"ל מינה לכך באישור שר הבטחון;

(3) הסמכות הנתונה בסימן ב' 1 לבית משפט שלום תהא נתונה, לגבי אסיר בעבודה צבאית, לנשיאו של בית הדין הצבאי המחוזי שדן את הנאשם; בערעור על החלטתו ידון שופט משפטי של בית הדין הצבאי לערעורים;

(ב) שר הבטחון, באישור שר המשפטים, רשאי להתקין תקנות לביצוע פסקה (א) לגבי אסירים בעבודה צבאית, לרבות בענין תשלומים לאסיר או תמורתם, ויכויים מהם, הפסקה בעבודה בשל מחלה או סיבה אחרת, סדרי דין בערעור ומועד שמיעתו, וכן בענין זכויותיו וחובותיו של אסיר בעבודת צבאיות."

ביטול פקודת
עבודת עונשין

7. פקודת עבודת עונשין⁸ — בטלה.

דברי הסבר

השם הקצר

1. פקודה זו תיקרא פקודת עבודת-עונשין.

מי שגידון למאסר קצר יכול לפרור לו עבודת-עונשין במקום מאסר

2. (1) מי שגידון למאסר לתקופה שאינה עולה על שלושה חדשים, רשאי למסור הודעה למנהל בית הסוהר או לקצין הממונה על מקום מאסרו, שברצונו לקבל עליו עבודה בעבודות ציבוריות מחוץ לכתלי בית הסוהר; והוא, אם אין בפסקי הדין המרשיעו הוראה אחרת.

סעיפים מוצע לקבוע הסדר מקביל להסדר עבודת 5 ו' 6 השירות בעבודות ציבוריות לגבי חיילים הנשפטים בפני דין צבאיים, לפי חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו—1955.

סעיף 7 להלן ניסח פקודת עבודת עונשין, שמוצע לבטלה:

"פקודה הקונקט הוראות כרכר העבודת אנשים שגידונו למאסר לזמן קצר, בעבודות ציבוריות מחוץ לבית הסוהר

6 ס"ח התשי"ט, עמ' 266.

7 ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

8 חוקי א"י, כרך ב', פרק ק"ו, עמ' 1079; ס"ח התשי"ז, עמ' 124.

8. (א) תחילתו של חוק זה כעבור שלשה חדשים מיום פרסומו.
(ב) חוק זה לא יחול על מי שערב תחילתו הוא מועבד על פי סעיף 2(2) לפקודת עבודת עונשין, והוראות הפקודה האמורה ימשיכו לחול לגביו עד תום תקופת העסקתו.

דברי הסבר

לתקופת המאסר שהוא נידון לה אי שהוא צפוי לה.

(4) בהתחשב עם יכלתו הגופנית, צריך שיהא חוק עבודת יומו כדי אפשרות לכלותו בשש שעות עבודה.

(5) מי שהורשה לעבוד מחוץ לבית הסוהר ולא התייצב בשעה היעודה, או נעדר מעבודתו, או שלא כילה את חוק יומו, או שהנהגתו אינה מגיחה את הדעת מבחינה אחרת, יכול מפקח המשטרה המחוזית לצוות מיד שישא האדם את עונש המאסר שנתחייב בו, אלא שבכל זאת מגבין מימי מאסרו את מספר הימים שבהם כילה את חוק יומו.

תקנות

3. יכול הנציג העליון להתקין תקנות בנידון כל ענין הדרוש לקיום הוראות פקודה זו.

8 סעיף מוצע שהחוק החדש ייכנס לתקפו בתום שלושה חדשים מיום פרסומו וזאת כדי ליתן שהות למציאת מקומות לעבודת שירות ולהכין את הכלים הארגוניים לביצוע החוק. מוצע כי הפקודה הקיימת תמשיך לחול על מי שביום כניסת החוק לתקפו מועבד בעבודת עונשין.

בסעיף קטן זה —

"נידון למאסר" — לרבות מי שהוטל עליו מאסר במקום קנס לפי סעיף 22 לחוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה), התשי"ד—1954, ובלבד שהקנס לא עלה על שלוש מאות לירות.

(2) אם סבור קצין המשטרה הראשי באזור כי טוב יהיה להעביד מחוץ לבית הסוהר איש שמסר הודעה כזאת, לא יאסרו אותו אדם, ואם נאסר כבר, ישחררו, והעבד יעבדוהו בהשגחת המשטרה ובלא שכר באותה עבודת כפים או מלאכת-תעשייה בעלת אופי ציבורי אשר תיקבע מטעם פקיד מחוזי שיימלך בדבר בדעת קצין המשטרה הראשי;

בתנאי ששום דבר האמור בפקודה זאת לא יחייב את קצין המשטרה הראשי להתיר לאיזה אדם לעבוד מחוץ לבית הסוהר.

(2א) סירב קצין המשטרה להתיר כאמור בסעיף קטן (2), רשאי הנידון להגיש ערר על סירוב זה לשר המשטרה, ושר המשטרה רשאי לאשר את החלטת קצין המשטרה, לבטלה או לשנותה.

(3) תקופת עבודתו של אדם תהא שוה

חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 16), התשמ"ו-1986

1. בסעיף 21א לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969¹ (להלן — החוק העיקרי) —
  - (1) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "בהיעדרו ימלא את תפקידו יושב ראש ועדה הקלפי או מי שהיושב ראש קבעו לכך";
  - (2) בסעיף קטן (ג), במקום "רשאי להטיל" יבוא "יטיל".
2. האמור בסעיף 32 לחוק העיקרי יסומן (א) ואחריו יבוא:
  - (ב) בשגה שבה נערכות בחירות תישלח למי ששמו נכלל בפנקס הבוחרים, לא יאוחר מ-21 ימים לפני יום הבחירות, הודעה כאמור בסעיף קטן (א), הכוללת את המען המפורט של הקלפי שברשימת הבוחרים הרשאים להצביע בה נכלל שמו.
3. במקום סעיף 60 לחוק העיקרי יבוא:
  60. (א) עם הגשת רשימת מועמדים על ידי בוחרים יתן בא כוח הרשימה או ממלא מקומו בידי יושב ראש הוועדה המרכזית ערבון כאמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), בשיק בנקאי; בלא ערבון כאמור לא תקבל הוועדה המרכזית את רשימת המועמדים.
  - (ב) סכום הערבון יהיה עשרת אלפים שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה לפי שיעור עליית המדד מהמדד שפורסם ביוני 1985 עד למדד שפורסם לאחרונה לפני יום פרסום ההודעה ברשומות לפי סעיף קטן (ג); לענין זה, "מדד" — מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
  - (ג) ועדת הבחירות המרכזית תפרסם ברשומות הודעה על סכום הערבון, ביחד עם פרסום ההודעה על המועד להגשת רשימות המועמדים.
4. בסעיף 66 לחוק העיקרי, בסופו יבוא:
  - "לכספי הערבון שיוחזרו ייווספו הפרשי הצמדה לפי שיעור עליית המדד מן המדד שפורסם לאחרונה לפני מתן הערבון עד המדד שפורסם לאחרונה לפני התחורה; לענין זה "מדד" — מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה."
5. בסעיף 72 לחוק העיקרי, במקום "10 בלילה" יבוא "9 בערב" ובמקום "8 בלילה" יבוא "7 בערב".

1 ס"ח התשכ"ט, עמ' 103; התשמ"ה, עמ' 196.

- תיקון סעיף 79 6. בסעיף 79 לחוק העיקרי —
- (1) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא:
"הפרוטוקול יירשם ביד מזכיר ועדת הקלפי על פי הוראותיה";
- (2) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:
"הועדה האזורית תעביר מיד את הפרוטוקולים של ועדות הקלפי שבאזורה עם כל הומר הבחירות לועדה המרכזית";
- (3) בסעיף קטן (ד) —
- (א) במקום "וערך הפרוטוקול בידי מזכיר הועדה יחתם גם בידו" יבוא
"וכן ביד מזכיר הועדה";
- (ב) בסיפה, המלים "ושל הועדה האזורית" — ימחקו.
7. במקום סעיף 85 לחוק העיקרי יבוא:
85. (א) רשימת מועמדים שהגישו בוחרים ולא קיבלה את אחוז הקולות הקבועים בסעיף 81(א), יהולט הערבון שניתן עם הגשתה לטובת אוצר המדינה.
- (ב) ערבון שאין לחלטו כאמור בסעיף קטן (א), יוחזר לנותנו מיד לאחר פרסום תוצאות הבחירות ברשומות, בצירוף הסכום שנוסף מכות הוראת סעיף 66."
- תיקון סעיף 91 8. בסעיף 91(א) לחוק העיקרי, המלים "ובנוסף לכך תעודת החייל שלו" — ימחקו
9. בסעיף 133 לחוק העיקרי —
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "במהנות עולים" יבוא "במרכזי קליטה לעולים" ובמקום "המהנות" יבוא "מרכזי הקליטה";
- (2) בסעיפים קטנים (ב), (ד) ו-(ה), במקום "מהנות עולים" יבוא "מרכזי קליטה לעולים";
- (3) סעיף קטן (ו) — ימחקו.
10. בסעיף 134 לחוק העיקרי, המלה "היוצאת" — תימחק.

חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 17), התשמ"ו-1986

1. בסעיף 7 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969¹ (להלן — החוק העיקרי), במקום "פרקים ט' או י'" יבוא "פרקים ט', י' או י'".
2. אחרי פרק י' לחוק העיקרי יבוא:

"פרק י': בחירות בבתי סוהר ובבתי מעצר

- 116א. בפרק זה —
- "אסיר" — מי שביום הבחירות נתון במשמורת בית סוהר;
  - "עציר" — מי שביום הבחירות נתון במשמורת המשטרה;
  - "בית סוהר" — בית סוהר או בית סוהר ארעי, כמשמעותם בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971²;
  - "בית מעצר" — מקום שבו נתונים עצירים במשמורת;
  - "סוהר" — כמשמעותו בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971.
- 116ב. (א) אסירים ועצירים רשאים להצביע בקלפיות מיוחדות (להלן — קלפיות לאסירים); יושב ראש הוועדה המרכזית יקבע את מקומות הקלפיות האלה לאחר התייעצות עם שר המשטרה או מי שהוא מינה לכך; קלפי לאסירים יכול שתהיה נידת.
- (ב) אסיר או עציר רשאים להצביע בקלפי בבית הסוהר, בבית המעצר או בתחנת המשטרה שבהם הם נמצאים ביום הבחירות, או בקלפי הקרובה לאותו מקום; האחראי על החזקת אסיר או עציר יעשה את הסידורים שיאפשרו לו להגיע לקלפי לאסירים כדי להצביע; האחראי יודיע לאסיר או לעציר על סידורים אלה ככל האפשר לפני יום הבחירות.
- (ג) סוהרים הנמצאים ביום הבחירות בבית סוהר יהיו רשאים להצביע בקלפי לאסירים.
- 116ג. (א) ועדות קלפי לאסירים יורכבו מנציגי הסיעות המיוצגות בוועדה המרכזית; הרכבן הסיעתי לרבות יושבי הראש, ייקבע בידי יושב ראש הוועדה המרכזית לאחר התייעצות עם הוועדה המרכזית.
- (ב) על ועדות קלפי לאסירים יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות סעיף 21א; לא יחולו עליהן הוראות סעיף 24(ד).
- (ג) סיעה המיוצגת בוועדה המרכזית והרוצה למנות נציגים לוועדת קלפי לאסירים, תמסור ליושב ראש הוועדה המרכזית או למי שהוא מינה לכך רשימה של הנציגים המוצעים, לא יאוחר מ-30 ימים לפני יום הבחירות; הרשימה תחתם ביד בא כוח הסיעה ותכלול את הפרטים הבאים:

הגדרות

קלפיות לאסירים
ועצירים

הרכב ועדות
קלפי

1 ס"ח התשכ"ט, עמ' 103; התשמ"ה, עמ' 196.
2 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459.

- (1) שם הסיעה;
- (2) השם הפרטי ושם המשפחה של הנציג;
- (3) מספר הזהות של הנציג;
- (4) מען הנציג.

(ד) מינוי חברי ועדות הקלפי לאסירים טעון אישור שר המשטרה, או מי שהוא מינה לכך; יושב ראש הוועדה המרכזית או מי שהוא מינה לכך, יעביר את הרשימות לשר המשטרה או למי שהוא מינה לכך, והוא יחליט, לא יאוחר מ-20 ימים לפני יום הבחירות, על אישור של נציג או על סירוב לאשרו; הודעה על החלטה כאמור תישלח לבא כוח הסיעה הנוגעת בדבר.

(ה) בא כוח הסיעה רשאי לערור לפני יושב ראש הוועדה המרכזית על החלטה לפי סעיף קטן (ד) שלא לאשר נציג של אותה סיעה; הערר יוגש לא יאוחר מ-15 ימים מיום שנתקבלה ההודעה על ההחלטה.

(ו) אין חובה להביא לידיעת בא כוח סיעה את הנימוקים להחלטה שלא לאשר נציג של הסיעה, אולם הם יובאו לידיעת יושב ראש הוועדה המרכזית הדין בערר על אותה החלטה.

7116. (א) יושב ראש הוועדה המרכזית, בהתייעצות עם נציב בתי הסוהר, יקבע הוראות בדבר סדרי הפעלתן ועבודתן של הקלפיות לאסירים, ובכלל זה את שעות ההצבעה בקלפיות בכלל או בקלפי מסויימת.

סדרי הצבעה

(ב) הרוצה להצביע בקלפי לאסירים הייב לזהות עצמו כאמור בסעיף 74.

(ג) המצביע בקלפי לאסירים ישים את המעטפה הנזכרת בסעיף 75 לתוך מעטפה שניה, וועדת הקלפי תציין על פני המעטפה החיצונית את שם המצביע, שם אביו, ומספר זהותו במרשם האוכלוסין.

(ד) ספירת הקולות של אלה שהצביעו בקלפיות לאסירים תהיה כפי שנקבע בתקנות.

(ה) בשעות ההצבעה לא יימצא אדם במקום הקלפי לאסירים זולת חברי הוועדה המרכזית, חברי ועדת הקלפי, מזכיר ועדת הקלפי, ונציג של שר המשטרה, בוחר שהותר לו להיכנס לשם הצבעה, שר הפנים או בא כוחו וכן סוהרים או שוטרים במספר הדרוש לדעת ועדת הקלפי לשם שמירה על הסדר.

(ו) בתא ההצבעה תוצג הודעה על רשימות המועמדים שאושרו לפי סעיף 63, בצירוף האות והכינוי שאושרו לכל רשימה וכן שמו של המועמד הראשון ברשימה; ההודעה תוכן בידי יושב ראש הוועדה המרכזית.

1116. (א) תעמולת בחירות המתפרסמת ומשודרת בכלי התקשורת תהא מותרת בין כתלי בתי הסוהר ובהי נמנע, במידת האפשר; יושב

תעמולת בחירות

ראש הוועדה המרכזית, בהתייעצות עם שר המשטרה, יקבע כללים לענין
זדרך שבה תופעל הוראה זו ומידת הפעלתה.

(ב) פרט לאמור בסעיף קטן (א) אסורה כל תעמולה בהירות בין
כתלי בית סוהר או בית מעצר, בין בכתב ובין בעל פה.

(ג) שום תעמולה לא תהיה מכוונת לאסירים או לעצירים בלבד.

(ד) בכל בית סוהר, ובמידת האפשר גם בכל בית מעצר, יותקן
לוח, שעליו יודבקו תקצירי המצעים ותקצירי רשימות המועמדים,
שיומצאו לוועדה המרכזית; אסירים ועצירים יהיו רשאים לעיין בלוחות
האמורים, בתנאים ובזמנים שיקבע יושב ראש הוועדה המרכזית בהתייע-
צות עם שר המשטרה, בשים לב לכך שלא ייפגעו הסדר והבטחון.

סמכויות מיוחדות 1116. הוראות סעיף 70א יחולו, בשינויים המחוייבים, על הבחירות
ובבתי סוהר ובבתי מעצר.

תיקון סעיף 145

3. בסעיף 145(א) לחוק העיקרי —

- (1) פסקאות (5) ו-(6) יסומנו (6) ו-(7) ולפניהם יבוא:
" (5) סדר הבחירות בבתי סוהר ובבתי מעצר";
- (2) סעיף קטן (ג) יסומן (ד) ולפניו יבוא:
" (ג) תקנות בדבר סדר הבחירות בבתי סוהר ובבתי מעצר יותקנו לאחר
התייעצות עם שר המשטרה; בדיונים של הוועדה המרכזית הנוגעים לבחירות
אלו רשאי להשתתף שר המשטרה או בא כוחו";
- (3) סעיף קטן (ד) יסומן (ה) ובו, במקום "סעיף קטן (ג)" יבוא "סעיף קטן (ד)".

